

ODPOVĚDI MPSV NA DOTAZY OSPOD

ČERVEN-ZÁŘÍ 2020

Obsah

1. Nezletilí uprchlíci ve ZDVOP	1
2. Oprávnění starosty nahlížet do spisu Om	2
3. Poskytování zdravot. služeb nezletilým pacientům	5
4. Vyzvedávání dětí z MŠ rodiči	6
5. Příspěvek na úhradu pobytu a péče ve ZDVOP	8
6. Úhrada nákladů při repatriaci dětí	9
7. Ukončení ústavní výchovy dítěte při zprostředkování mezinárodního osvojení	9
8. Umístění sourozenecké skupiny	10
9. Výplata státního příspěvku ve ZDVOP	12
10. Zánik státního příspěvku ve ZDVOP	15
11. Změna ve správních obvodech OÚ ORP a vliv na OSPOD	15

1. Nezletilí uprchlíci ve ZDVOP

Dotaz:

Ráda bych se zeptala na pohled MPSV na příjem uprchlíků do našich zařízení ZDVOP. Je tam většinou i jazyková bariéra a stává se nám, že nám uprchlíky svěří přes noc, protože zařízení určená pro tyto nezletilé děti, nepřijmou třeba dítě v noci či nemají místo. Jak je to s ochrannými pomůckami pro ně, kdo je vybaví? A jsme povinni tyto uprchlíky přijmout? U nás není možné mít karanténní pobyt, to jsme řešili i v době COVID, zařízení pro uprchlíky jsou v tomto směru vybavenější.

Odpověď MPSV:

§2 odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, stanoví:

„V rozsahu stanoveném tímto zákonem (§37 a 42) se sociálně-právní ochrana poskytuje také dítěti, které nemá na území České republiky povolen trvalý pobyt nebo není hlášeno k pobytu na území České republiky po dobu nejméně 90 dnů podle zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt cizinců na území České republiky ani není podle zvláštního právního předpisu trvale pobývat na území České republiky.“

Na základě aktuální právní úpravy sociálně-právní ochrany dětí jsou zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen „ZDVOP“), povinny postarat se též o děti-cizince, kteří na území České republiky pobývají bez doprovodu zákonného zástupce, požádá-li o to obecní úřad, resp. obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Pokud je takový nezletilý cizinec bez doprovodu na našem území nalezen, je obecný úřad podle §37 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí povinen učinit opatření na jeho ochranu. Situaci dítěte je třeba řešit s obecním úřadem obce s rozšířenou působností příslušným podle místa, kde se dítě nachází. Tento úřad pak podniká kroky v součinnosti s cizineckou policií, snaží se nalézt příbuzné dítěte a vyřešit jeho pobytový status. Nezletilý cizinec bez doprovodu může být dle uvážení příslušného orgánu sociálně právní ochrany umístěn rozhodnutím soudu do péče fyzické osoby či ústavního zařízení.

Pokud je o to ZDVOP obecním úřadem či obecním úřadem obce s rozšířenou působností požádáno, zajišťuje uspokojení základních potřeb nezletilého cizince, když poskytnutí přiměřených ochranných pomůcek v době pandemie či zajištění tlumočnicka lze za uspokojení základních potřeb s úspěchem považovat.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností tu vystupuje jako veřejný poručník nezletilého cizince bez doprovodu ve smyslu §17 písm. b), tedy je oprávněn uzavřít jménem nezletilého dohodu o umístění v zařízení podle odst. 8 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.“

Podrobnosti postupu obecních úřadů obcí s rozšířenou působností při poskytování sociálně-právní ochrany nezletilým cizincům bez doprovodu řeší Metodické doporučení MPSV č. 1/2009, které naleznete na webových stránkách MPSV.

2. Oprávnění starosty nahlížet do spisu Om

Dotaz:

Krajský úřad (dále jen „krajský úřad“), obdržel žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností (dále jen „OÚ ORP“) o metodickou podporu **ve věci oprávnění starosty obecního úřadu obce s rozšířenou působností nahlížet do spisu Om vedeného orgánem sociálně-právní ochrany dětí.** Konkrétní případ, tj. za jakým účelem by mělo dojít k nahlížení do Om spisové dokumentace ze strany starosty obecního úřadu obce s rozšířenou působností OÚORP neuvedl. Součástí žádosti OÚ ORP bylo také nezávislé právní stanovisko, ze kterého mj. vyplývá, že starosta OÚ ORP nemůže nahlížet do Om dokumentace ani s ní být jinak seznamován, dokonce nemůže ani pověřit tajemníka, aby mu to obstaral, neboť by to bylo obcházení zákonných norem. Tajemník by vlastně, dle stanoviska, vydal spisovou dokumentaci a informace z ní osobám mimo úřad, neboť starosta není úředníkem podle § 2 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb. Nevztahuje se na něj proto povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost, i když vykonává správní činnosti, k jejichž výkonu úředníkem by bylo prokázání zvláštní odborné způsobilosti požadováno. § 55 ZSPOD neumožňuje nahlížet do spisu osobě, která není úředníkem, protože není taxativně vyjmenovaná v tomto ustanovení, není zaměstnancem OÚ ORP a tuto spisovou dokumentaci nevede. § 57 ZSPOD nezavazuje starostu mlčenlivostí, tudíž nemůže být seznámen se spisovou dokumentací, neboť reálně existuje možnost prolomení mlčenlivosti.

Krajský úřad v rámci posouzení uvedené problematiky vychází z těchto níže uváděných ustanovení právních předpisů:

Dle speciální úpravy v ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 359/1999 Sb.“), **orgány sociálně-právní**

ochrany, komise a poradní sbory jsou povinny sdělovat si navzájem údaje z evidence a spisové dokumentace, které vedou, a to v rozsahu nezbytném pro potřeby těchto orgánů.

Podle § 57 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb. **orgány sociálně-právní ochrany jsou oprávněny zpracovávat vyžádané osobní údaje v rozsahu, který je nezbytný k plnění úkolů podle tohoto zákona**, a to i tehdy, jestliže se jedná o osobní údaje označené podle zvláštního právního předpisu jako citlivé. Oprávnění mají i pověřené osoby, a to v rozsahu a způsobem, který je nezbytný pro výkon sociálně-právní ochrany v souladu s uděleným pověřením.

V souladu s § 4 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. **orgány sociálně právní ochrany dětí jsou**

- a) krajské úřady,
- b) „obecní úřady“ obcí s rozšířenou působností,**
- c) „obecní úřady“ a újezdní úřady,
- d) ministerstvo
- e) Úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí,
- f) Úřad práce České republiky – krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu

Podle § 109 odst. 1 zákona č. 108/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), **„obecní úřad“ tvoří starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.** V čele obecního úřadu je starosta.

V případě výkonu SPOD je starosta osobou jak stojící v čele obecního úřadu obce (popř. magistrátu), tak osobou stojící v čele orgánu sociálně právní ochrany dětí. Obecní úřad přitom vykonává působnosti jak samosprávy, tak přenesené státní správy.

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo obecnímu úřadu podle zákona č. 359/1999 Sb. jsou výkonem přenesené působnosti (§ 58a zákona č. 359/1999 Sb.).

Podle § 61 odst. 1 zákona o obcích **je přenesená působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony (tedy i zákon č. 359/1999 Sb.), vykonávána**

- a) v základním rozsahu svěřeném obci orgány obce určenými zákonem o obcích nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona,
- b) v rozsahu pověřeného obecního úřadu (§64) tímto úřadem,
- c) **v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§66) tímto úřadem**

Starosta podle § 103 odst. 4 písm. f) zákona o obcích **zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu.**

Podle § 110 odst. 3 zákona o obcích **není-li v obci zřízena funkce tajemníka obecního úřadu nebo není-li tajemník obecního úřadu ustanoven, plní jeho úkoly starosta.**

Podle § 110 odst. 1 zákona o obcích **v obcích s rozšířenou působností se zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce.**

Z výše uvedeného lze dovozovat, že v rámci legálního využití tzn. pokud jde o plnění úkolů podle zákona č. 359/1999 Sb. (které jsou výkonem přenesené působnosti) a s tím související nahlížení do spisové dokumentace Om, v rozsahu nezbytném pro potřeby orgánu sociálně-právní ochrany dětí (potažmo obecního úřadu obce s rozšířenou působností) - legitimován k případnému nahlížení do spisové dokumentace Om u obce s rozšířenou působností bude tajemník. Ovšem např. v případě, že by bylo rozhodnuto o podjatosti tajemníka, pak by zřejmě s přiměřeným využitím § 103 odst. 4 písm. f) zákona o obcích mohl namísto tajemníka jednat a provádět SPOD i starosta. Také např. ze Závěru č. 63 Ministerstva vnitra České republiky ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 26. 11. 2007 plyne možnost určení starosty jako oprávněné úřední osoby za vyloučeného tajemníka, když je zde uvedeno, že: „V případech, kdy bude rozhodnuto o podjatosti tajemníka obecního úřadu, bude možné, aby starosta obce, který stojí v čele obecního úřadu a...,určil podle § 14 odst. 4 správního řádu sám sebe úřední osobou za vyloučeného tajemníka.“ Také Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí č. j. 5 As 96/2014 – 37 ze dne 14. května 2015 jasně uvedl, že: „V případě námítky podjatosti všech úředních osob obce zařazených do obecního úřadu, resp. úředních osob města zařazených do městského úřadu, musí nadřízený orgán nejprve zkoumat, zda je podjatý starosta obce; jde-li o statutární město, musí být přednostně zkoumána podjatost jeho primátora. Starosta, resp. primátor, následně rozhodne o (ne)podjatosti jim podřízených úředních osob, pokud tak již neučinil nadřízený správní orgán.“

Spornou může být otázka nezbytnosti odborné způsobilosti starosty v rámci zabezpečení výkonu přenesené působnosti na úseku sociálně-právní ochrany dětí. Starosta není úředníkem ve smyslu § 2 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a nevztahuje se na něj tedy povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost, i když vykonává správní činnosti. Podle kritéria 5a Přílohy č. 1 k vyhlášce č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, každý zaměstnanec zařazený v orgánu sociálně-právní ochrany k výkonu sociálně-právní ochrany splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka podle [zákona o sociálních službách](#) a disponuje zvláštní odbornou způsobilostí na úseku sociálně-právní ochrany. Vzhledem k tomu, že na rozdíl od tajemníka, který je označen za zaměstnance „obecního úřadu“ přímo v zákoně o obcích, starostu volí do funkce zastupitelstvo obce z řad svých členů, starosta vykonává funkci zástupce obce navenek, kdy tato funkce je veřejnou funkcí, není v zákoně o obcích označen za zaměstnance „obecního úřadu“, a tedy na něj uvedené kritérium 5a Přílohy č. 1 k vyhlášce č. 473/2012 Sb. nelze a priority vztáhnout. Lze se tedy domnívat, že za současné právní úpravy starosta nemusí splňovat kritérium odborné způsobilosti (ať už z pohledu zákona o úřednících ÚSC, tak ve vztahu k vyhlášce k provádění ZSPOD), byť teoreticky podle zákonné úpravy, by dle našeho názoru mohl být i v rámci OÚ ORP legitimován do pozice oprávněné úřední osoby jednající za orgán sociálně-právní ochrany dětí a tedy minimálně v rámci tohoto jednání by tak mohl nahlížet do spisové dokumentace (např. i z pozice starosty také s ohledem na nadřazenost jeho funkce oproti referentovi, pro účely kontroly výkonu přenesené působnosti zaměstnancem obce apod., když starosta je v čele úřadu – orgánu SPOD, popř. právě při označení všech jemu podřízených osob jako podjatých pro výkon SPOD). Podle ustanovení § 57 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb. platí povinnost mlčenlivosti stanovená v odst. 1 pro zaměstnance v orgánech sociálně-právní ochrany dětí obdobně i pro jiné fyzické osoby (kdy starosta, byť jako veřejný funkcionář zastupuje jako fyzická osoba obec navenek) a lze na něj tak široce pojato vztáhnout také i povinnost mlčenlivosti.

S ohledem na uvedená ustanovení současné právní úpravy, jak obecného charakteru (zákon o obcích), tak speciálních předpisů (v oblasti SPOD), nenalezl zdejší krajský úřad podklad pro tvrzení, že nelze pro účely spojené s výkonem státní správy (přičemž zdejší krajský úřad je si vědom, že pro účely samosprávy nelze vůbec uvažovat o využití konkrétních údajů z SPOD či jakkoliv zasahovat do tohoto výkonu státní správy samosprávou) přístupu zamezit. Při této úvaze lze zastávat názor, že v rámci legálního rámce uvedeného výše je teoreticky možné, aby i starosta OÚ ORP nahlížel do Om spisové dokumentace, kdy nám nepřísluší hodnotit, zda je to správné či nikoliv, ovšem v reálu si nedovedeme představit více konkrétních situací, krom již výše zmiňované podjatosti tajemníka nebo stížnosti na tajemníka v souvislosti s výkonem SPOD (což nelze pominout), kdy by k tomu mohlo (myšleno v zákonem stanovených hranicích) v praxi v rámci OÚ ORP docházet, proto a také vzhledem k použití stanoviska dále v rámci metodického vedení OSPODů ze strany krajského úřadu, za účelem sjednocení právních názorů se na Vás obracíme s žádostí o metodickou podporu také z Vaší strany jako ústředního správního orgánu v této oblasti, a prosíme o Váš postoj k dané věci. Děkujeme za spolupráci.

Odpověď MPSV:

Dle §4 odst. 1 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů „*orgány sociálně právní ochrany dětí jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností.*“

Dle §109 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů: „*obecní úřad tvoří starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta.*“

Na základě výše uvedených ustanovení se MPSV ztotožňuje s Vaším právním názorem vyjádřeným v závěru Vašeho předmětného dotazu, tedy, že starosta, tajemník a zaměstnanci obecního úřadu obce s rozšířenou působností jsou součástí jednoho úřadu, kde se uplatňují vztahy nadřízenosti a podřízenosti. Starosta, stojící v čele úřadu, má tedy v rámci své kontrolní pravomoci vůči svým podřízeným, samozřejmě při zachování nezbytné mlčenlivosti (§57 zákona o sociálně-právní ochraně dětí), právo nahlížet do spisu Om vedeného orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Zkoumání případné odborné způsobilosti starosty je pro řešení předmětné otázky nahlížení starosty do spisu Om irelevantní.

3. Poskytování zdravot. služeb nezletilým pacientům

Dotaz:

Jakým způsobem je závazný dokument <https://www.mpsv.cz/web/cz/prava-hospitalizovanych-deti> Z jakého zákona vychází povinnost jej dodržovat. Je možné např. zakázat návštěvu porodnice sourozencům s ohledem na momentální epidemiologickou situaci?

Odpověď MPSV:

Poskytování zdravotních služeb nezletilým pacientům primárně upravuje **zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotnických službách a podmínkách jejich poskytování**, v platném znění, a to v §35 a §38 tohoto zákona. Zde je upraveno např. poskytování zdravotních služeb nezletilci se souhlasem jeho zákonného zástupce, s výjimkou případů, kdy lze zdravotní služby poskytovat bez

souhlasu; povinnost zjišťování názoru nezletilého pacienta při poskytování zdravotních služeb, když názor se pak zaznamenává do zdravotnické dokumentace a jiné. Zákon o zdravotnických službách je obecně závazný předpis veřejného práva, jehož dodržování lze vymáhat prostřednictvím zejména práva správního, přestupkového i trestního u příslušných správních orgánů a soudů.

Etické kodexy, např. Práva pacienta nebo etický kodex Práva hospitalizovaných dětí zakotvují práva pacientů ve vztahu k lékaři a zdravotnickému personálu a obsahuje především zásady, upravující vztah lékaře a pacienta. Mělo by být profesní ctí zdravotníka tyto etické kodexy dodržovat. Kodexy zpracovala s přihlédnutím k zahraničním vzorům Centrální etická komise Ministerstva zdravotnictví. Etické komise existují i ve větších zdravotnických zařízeních, kdy se např. vyjadřují k předloženým projektům v oblasti klinického výzkumu a jiným. Etické kodexy nejsou obecně závazným právním předpisem, lze je definovat jako soubor pravidel, která doplňují zákonné právní normy. Představují spíše morální závazky. Zakotvují základní hodnoty, mezilidské vztahy a mravní postoje. Samostatně jsou právně nevymahatelné.

Současná nepříznivá epidemiologická situace je regulována **mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví**, které jsou vydávány na základě **zákona č. 258/2000 Sb., o veřejném zdraví**. Opatření slouží k ochraně obyvatelstva před vznikem a rozšířením onemocnění COVID 19. Dodržování těchto opatření může být vynucováno, a to prostředky přestupkového i trestního práva u správních orgánů i soudů. Předmětem takových opatření může být i Vámi zmíněný zákaz návštěvy porodnice sourozencům nebo např. otců při porodu.

Práva a povinnosti pacientů a zdravotnických pacientů bývají zejména v lůžkových zařízeních upravována tzv. **nemocničními řády**, které bývají souborem pravidel chování zúčastněných osob, pacientů i zdravotnického personálu. Případné kolize často řeší tzv. **nemocniční ombudsmeni**. Ombudsman pro zdraví, jehož náplní bylo bezplatné poskytování rad pacientům, bohužel při jarní vlně pandemie COVID 19 ukončil svoji činnost.

Závěrem MPSV zmiňuje tzv. **pacientské organizace**, které se zejména v posledních letech zabývají řešením specifických problémů pacientů s různým typem onemocnění. Seznam těchto pacientských organizací je k nahlédnutí na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví.

4. Vyzvedávání dětí z MŠ rodiči

Dotaz:

Je stanovisko MPSV ve věci vyzvedávání dětí rodičem, kterému dítě nebylo soudem svěřeno do péče stále platné? Domnívám se, že toto stanovisko jste vydali před platností nového Občanského zákoníku a že dle této normy již neplatí. Děkuji za odpověď.

Dokument je zde https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/0229_001.pdf/6e63ec51-c232-c4d1-f20e-a2aff3deed9f

Odpověď MPSV:

V českém právním řádu bohužel chybí speciální právní úprava této problematiky. Je tedy nutno použít obecnou občanskoprávní úpravu, kterou představuje zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník (dále jen „NOZ“), který nabyl účinnosti 1. ledna 2014 a jehož hlavním cílem bylo sjednocení

všech úprav občanskoprávních vztahů do jediného předpisu. Rodinné právo upravuje část druhá NOZ, oddíl 3 této části pak problematiku rodičů a dětí, zejména problematiku rodičovské odpovědnosti, která nahradila rodičovskou zodpovědnost dnes již zrušeného zákona o rodině. Osobní styk rodiče s dítětem upravuje §887 a násl. NOZ.

MPSV má za to, že úprava osobního styku rodiče s dítětem neznamenala novou právní úpravou zásadních změn, proto „Stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí k vyzvedávání dětí ze školy nebo školky rodičem, který nemá dítě péči“ vydané MPSV dne 21. října 2011 pod č.j. 2011/78913-214 (dále jen „Stanovisko“) lze považovat za věcně stále aktuální.

MPSV si dovoluje zdůraznit některá zákonná ustanovení, které do problematiky vztahů rodičů a dětí vnesl právě NOZ a které je nutno akcentovat právě při řešení způsobu vydávání dětí ze školy nebo školky rodiči.

Dle příslušných ustanovení NOZ rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která mimo jiné spočívají v udržování osobního styku s dítětem. Rodičovská odpovědnost vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti, přičemž trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud. **Rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům.** Má ji každý rodič, ledaže jí byl zbaven. **Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v souladu se zájmy dítěte.** Názoru dítěte rodiče věnují patřičnou pozornost a berou názor dítěte při rozhodování v úvahu. Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče ve vzájemné shodě. Nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče.

Co se týče výkonu **osobního styku rodiče s dítětem**, výkon práva rodičů udržovat osobní styk s dítětem nemohou rodiče svěřit jiné osobě. Dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže. Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se musejí zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co výchovu dítěte ztěžuje. Brání-li rodič, který má dítě v péči, bezdůvodně trvale či opakovaně druhému rodiči ve styku s dítětem, je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který z rodičů má mít dítě ve své péči. Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se spolu dohodnou, jak se rodič, který dítě v péči nemá, bude s dítětem stýkat. Nedohodnou-li se rodiče, nebo vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud styk rodiče s dítětem upraví. Je-li to nutné v zájmu dítěte, soud omezí právo rodiče osobně se stýkat s dítětem, anebo tento styk i zakáže.

Ze shora uvedené platné právní úpravy vyplývá základní zásada, které platí i pro vyzvedávání dítěte z mateřské školy nebo družiny oběma rodiči nebo jedním z rodičů, a to **podpora osobního styku dítěte s oběma rodiči, je-li v zájmu dítěte.** Ať mají rodiče upraveny své poměry k dítěti dohodou, soudním rozhodnutím nebo je mají neupravené, ať je dítě v péči výlučné, střídavé či společné, mateřská škola či družina je povinna osobní styk dítěte s rodičem podporovat. Moderní mateřská škola či družina podporuje rodiče, které mají o své děti zájem a chtějí s nimi trávit svůj volný čas, a to matky i otce.

Pouze v případě soudního omezení styku či dokonce zákazu styku rodiče s dítětem je školka či škola samozřejmě povinna toto rozhodnutí respektovat a dítě takovému rodiči nevydat. Povinnost tvrzení a doložení takového soudního rozhodnutí má samozřejmě zejména rodič dítěte.

V podrobnostech MPSV odkazuje na Stanovisko.

5. Příspěvek na úhradu pobytu a péče ve ZDVOP

Dotaz:

Obracím se na Vás s dotazem k správnímu řízení o stanovení povinnosti hradit příspěvek na úhradu pobytu a péče dětí umístěných ve ZDVOP. Vyskytly se případy, kdy byly děti v našem ZDVOP umístěny na dobu např. 5 hodin. Děti byly přijaty před 15. hodinou na žádost OSPOD. Poté byl pobyt ukončen.

Podle zákona o SPOD má ředitel ZDVOP povinnost rozhodnout o příspěvku na úhradu pobytu a péče. V případě těchto dětí by příspěvek činil jednu třicetinu měsíční částky. Výše stanoveného příspěvku by zdaleka ani nepokryla reálné náklady správního řízení, tj. náklady na doručování účastníkům řízení (pokud děti mají oba rodiče a nebyly svěřeny pouze jednomu z nich, jsou náklady poměrně vysoké). Uvedené krátkodobé pobyty dětí se odehrávají většinou v noci nebo ve dnech pracovního volna, jsou krizové povahy a ZDVOP nemá po dobu jejich pobytu mnoho nebo žádné informace o povinných osobách. Děti také bývají z oblastí mimo náš kraj a dožádání informací od příslušného OSPOD bývá komplikované nebo zdlouhavé.

Je možnost v takových případech, např. v zájmu hospodárnosti, příspěvek nevyžadovat?

Pokud ano, jakým způsobem – právním úkonem to lze udělat, aby ředitel ZDVOP neporušil zákonem stanovenou povinnost?

Odpověď MPSV:

Ředitel zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc by měl vždy u rodičů dítěte umístěného v zařízení na žádost orgánu sociálně-právní ochrany nebo z rozhodnutí soudu, případně dalších osob uvedených v [§ 42b odst. 1 ZSPOD](#), zvážit při rozhodování o povinnosti hradit příspěvek za pobyt a péči ekonomickou a sociální situaci těchto osob. Již není vázán pevnou částkou určující výši příspěvku, ale je mu dán prostor pro správní uvážení, neboť podle [§ 42c odst. 1 ZSPOD](#) činí výše příspěvku od 1. ledna 2013 nejvýše 1,6násobek životního minima osoby, která je posuzována jako druhá nebo další v pořadí podle [zákona o životním a existenčním minimu](#).

Dle Nařízení vlády 61/2020 o zvýšení částek životního a existenčního minima

(2) Částka životního minima osoby, která je posuzována jako druhá nebo další v pořadí, činí měsíčně

- a) 3 200 Kč u osoby od 15 let věku, která není nezaopatřeným dítětem,
- b) 2 770 Kč u nezaopatřeného dítěte od 15 do 26 let věku,
- c) 2 420 Kč u nezaopatřeného dítěte od 6 do 15 let věku,
- d) 1 970 Kč u nezaopatřeného dítěte do 6 let věku.

Dle výše uvedeného je tak částka pro nezaopatřené děti do 6 let věku – 105 Kč ($1970 \times 1,6 = 3125 / 30 = 105$). Pro nezaopatřené děti ve věku od 6 do 15 let je částka 129 Kč a pro nezaopatřené dítě do 18 let věku je částka 148 Kč.

Dle § 42b odst. 2 ZSPOD se rodiče na příspěvku podílejí rovným dílem. Polovina z uvedených částek tedy bude 52,50 Kč; 64,50 Kč; 74 Kč. Podle § 42d odst. 1 ZSPOD se příspěvek nevyžaduje v případě, že je nižší než 100 Kč.

Ve výše uvedených případech proto nemusíte příspěvek vyžadovat. Výrok rozhodnutí musí být formulován tak že se „příspěvek nevyžaduje“ a rozhodnutí musí být samozřejmě řádně odůvodněno.

6. Úhrada nákladů při repatriaci dětí

Dotaz:

Úhrada nákladů za repatriaci dětí, v níže uvedené situaci:

Nad dětmi je nařízena ústavní výchova, jsou pravomocně svěřeny do Dětského centra. Mezi dětským domovem na Slovensku, kde byly děti dosud umístěné na základě rozhodnutí soudu na Slovensku a Dětským centrem došlo k dohodě, že předání dětí proběhne na hraničním přechodu. Dětské centrum se nyní obrátilo na OSPOD a sdělilo, že nemá automobil, kterým by zajistil převoz dětí z hraničního přechodu do svého zařízení. Tedy je napadlo, že si budou muset na tento převoz nějaké auto najmout – například taxi službu. Neví však z čeho by tento náklad za taxi hradili. Prý jim bylo ÚMPOD doporučeno, aby tento náklad následně požadovali uhradit od místně příslušného OSPOD pro práci s rodinou a dětmi, ten to prý uhradí z dotace na výkon SPOD.

Požadavek jsme zatím odmítli s tím, že jsme toho názoru, že Dětské centrum je nyní zařízením, kam byly děti svěřeny pravomocným rozsudkem a měl by si převzít děti do své péče – navíc se na převzetí s dosavadním zařízením na Slovensku dohodli a ponese tedy náklady za převoz od hraničního přechodu, tj. na území ČR.

Doposud jsme se takovým požadavkem nesetkali, nicméně jsme nahlíželi do § 36 ZSPOD a máme za to, že v tomto případě nelze po OSPOD úhradu z dotace požadovat, aby se nejednalo o neuznatelný výdaj. Mohli bychom Vás požádat o stanovisko?

Předem děkujeme

Odpověď MPSV:

Požadavek je dle názoru MPSV nedůvodný. Při přemístění dítěte z jednoho zařízení pro výkon ústavní výchovy do jiného, jde o vztah mezi těmito zařízeními (srov. § 28 zákona o SPOD). Úprava rodinného práva na Slovensku je identická ve své základě úpravě české. Na základě vykonatelného rozhodnutí o ústavní výchově vzniká ústavnímu zařízení povinnost poskytovat svěřenému dítěti zaopatření (stejně jako pěstounovi nebo jiné fyzické osobě včetně rodiče, po nabytí vykonatelnosti příslušného rozhodnutí). Tato povinnost zajisté zahrnuje i povinnost dítě převzít a vyvinout k tomu patřičnou aktivitu, jinak by pečující ústav byl v prodlení s plněním soudem uložené povinnosti. Pro dětské domovy pro děti do 3 let věku současně platí, že služby jimi poskytované nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, ale z rozpočtu zřizovatele. Úhrada převzetí dítěte, pakliže není poskytovatele zdravotních služeb realizována vlastní sanitkou, ale smluvně, tak jde na vrub zřizovatele, resp. rozpočtu zařízení.

7. Ukončení ústavní výchovy dítěte při zprostředkování mezinárodního osvojení

Dotaz:

Nezletilá dívka se nacházela na základě rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy v dětském domově. U dítěte bylo realizováno mezinárodní osvojení a dne 9.6.2016 jsme obdrželi oznámení UMPOD, které osvědčilo skutečnost, že nezletilá byla na základě pravomocného usnesení Městského soudu v Brně předána do péče před osvojením budoucím osvojitelům z ciziny. Péče před osvojením a její okolnosti jsou utajeny před rodinou původu. Proces osvojení není stále ukončen, nicméně důvodem je složité soudní jednání v tamní zemi. Vzhledem k tomu, že již delší dobu se snažíme sledovat naplněnost našich dětských domovů a práci s dětmi v ústavní péči, setkali jsme se s tím, že uvedená nezletilá dívka, která je fakticky již od roku 2016 v péči budoucích osvojitelů v cizině je stále vykazována ve stavu DD. Tuto záležitost jsme s ředitelem DD komunikovali již v únoru t.r., kdy uvedl, že nemá žádný podklad k tomu, aby mohl dítě ze stavu DD vyřadit. Poskytli jsme mu tedy písemnou informaci o tom, že dítě je již předáno pravomocným usnesením do péče budoucích osvojitelů z ciziny a není třeba, aby místo v DD blokoval. Dnešního dne jsme zjistili, že dítě je stále vykazováno ve stavu DD a místo je tudíž obsazené. Opětovně jsme tedy komunikovali s ředitelem DD, který sdělil, že se informoval u nějakého soudce, který mu sdělil, že rozhodnutí o ústavní výchově může být zrušeno opět pouze soudním rozhodnutím a ředitel DD se domnívá, že do té doby musí dítě vést ve stavu. V případě osvojení dítěte do ciziny však nedisponujeme konkrétními rozhodnutími, a navíc se respektuje i proces utajení.

Dotaz: máme za to, že dítě by již nemělo být vedeno ve stavu DD a oznámení UMPOD o předání dítěte do péče před osvojením do ciziny je dostačujícím podkladem pro ředitele DD. Chceme požádat o ověření našeho názoru a v opačném případě prosíme o sdělení, co je dostačujícím podkladem pro ukončení pobytu dítěte v DD v případě zprostředkování osvojení do ciziny.

Odpověď MPSV:

Usnesení soudu o svěřením dítěte do péče před osvojením není předběžné opatření, ale meritorní usnesení o péči. Každé rozhodnutí ve věci nahrazuje, obecně vzato, dřívější rozhodnutí. Z toho hlediska je paskvil § 972 odst. 3 OZ, jednak svou neúplností, jednak terminologicky, když uvádí, že ÚV zaniká pouze rozhodnutím o osvojení (ona samozřejmě zaniká také jmenováním poručníka, svěřením do PP, svěřením do péče jednomu z rodičů apod.). Obecně neexistuje žádný institut „přerušení péče“, ale v § 972 odst. 3 se bez definice zmiňuje – svěřením do péče budoucího osvojitele podle § 823/829 se ÚV „přerušuje“, tedy po dobu vykonatelnosti uvedených meritorních rozhodnutí ve věci osvojení tu ÚV není, je „přerušena“, byť se může automaticky i bez nového rozhodnutí „obnovit“ při jejich zrušení. Takže ředitel nemá pravdu ani s ohledem na platný zákon. Je-li ÚV „přerušena“, aktuálně není, není vykonatelná, prakticky jde pro danou dobu o stejnou situaci, jako kdyby byla zrušena. Nelze tedy dítě vést ve stavu DD jako „aktivní obsazené místo“.

8. Umístění sourozenecké skupiny

Dotaz:

OSPOD se snaží o zachování sourozenecké vazby u pěti sourozenců. Návrat dětí do rodiny není v tuto chvíli reálný, a to ani při zajištění podpůrné služby. PP je krajským úřadem vyhledávána, ale zatím bez odezvy. Obdobné případy se nám v kraji poslední dobou množí. Vhodné pěstouny se nám přes veškerou snahu nedaří získávat a kapacity dětských domovů v kraji jsou většinou plné. Umísťování

děti mimo kraj se nám zdá velmi nevhodné, protože rodiče tím někdy prakticky ztrácí možnost osobního kontaktu s dětmi.

Máme následující dotazy:

Jak je níže uvedeno, děti jsou v současné době umístěny do ZDVOP na základě § 971 odst. 2 OZ, pobyt je tedy možný max. na 6 měsíců. Existuje nějaká možnost, aby děti ve ZDVOP mohly zůstat i po této době (ve vazbě na další poskytování státního příspěvku)? Existuje dle Vašeho názoru nějaká další varianta možného řešení případu a případů obdobných, zejména u větších sourozeneckých skupin (kde je zachována sourozenecká vazba).

Odpověď MPSV:

Je nutno pečlivě zvážit budoucí možný návrat dětí do rodiny, či do širší rodiny, který by ale znamenal velké množství sociální podpory pro celou rodinu.

Vzhledem k legislativní preferenci náhradní rodinné péče před péčí ústavní a zároveň s ohledem na velikost sourozenecké skupiny se jako dobré řešení jeví svěření dětí do pěstounské péče více pěstounů, u nichž bude zajištěna možnost realizace sourozeneckých vazeb. Předpokládáme, že zejména s ohledem na nízký věk dětí bude o děti ze strany pěstounů (i těch na přechodnou dobu) zájem.

Posledním řešením, které MPSV nepreferuje, by bylo umístění celé sourozenecké skupiny do dětského domova, třeba i mimo váš kraj s tím, že OSPOD zajistí případný doprovod dětí k návštěvám biologické rodiny.

Co se týče prodloužení pobytu dětí ve ZDVOP e zachováním nároku na státní příspěvek, jsou možné 2 varianty:

1)

Na základě nového rozhodnutí soudu (po skončení účinnosti toho stávajícího rozhodnutí)

V souladu s Výkladovým stanoviskem č. 18 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při ministerstvu spravedlnosti ze dne 14. 2. 2014 k problematice nového (dalšího) rozhodnutí o svěření dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, které zní:

„Soud může, je-li to v důležitém zájmu dítěte, rozhodnout o svěření dítěte vyžadující okamžitou pomoc podle §971 odst. 2 občanského zákoníku i do téhož zařízení opětovně.“

Stanovisko pak výslovně rozvádí kritéria pro posouzení zájmu dítěte na opětovném svěření do téhož zařízení (opět nejvýše na dobu 6 měsíců) – „může se např. jednat o případy, kdy o dalším osudu dítěte je již rozhodováno v soudním řízení, které doposud neskončilo (stabilita výchovného prostředí, případně, přičemž je zřejmé, že pro dítě je hledáno náhradní rodinné prostředí, popřípadě, že je patrné, že v dohledné době se bude moci dítě vrátit zpět do původní rodiny).

Nové rozhodnutí o svěření dítěte do téhož zřízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc tak nemůže být obvyklým rozhodnutím, ale mělo by se týkat pouze ojedinělých, výjimečných případů. Nejedná se přitom o prosté prodloužení ústavní výchovy ve smyslu §972 odst. 1 občanského zákoníku, ale vždy o nové rozhodnutí.

„Polehčující“ okolností, která by mohla pozitivně přispět k vydání shora uvedeného rozhodnutí je velikost sourozenecké skupiny, která je nestandardní. V rámci řízení samozřejmě soud bude zkoumat možnosti řešení budoucí situace dětí. V případě, že by soud vydal nové rozhodnutí vznikne i nárok zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na státní příspěvek dle §42g) Zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

2)

V případě, že návrat dětí do biologické či pěstounské rodiny nebude možný může OSPOD podat návrh na nařízení ústavní výchovy v ústavním zařízení. Rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy není na překážku, pokud v době rozhodnutí soudu není aktuálně volná kapacita v určeném ústavním zařízení, neboť až po nabytí právní moci rozsudku o nařízení ústavní výchovy je příslušný OSPOD povinen sjednat dobu přijetí dítěte do ústavního zařízení označeného v rozsudku soudu (viz § 28 zákona č. 359/1999 Sb.). Do doby, než bude možné děti do určeného ústavního zařízení přijmout, mohou nadále fakticky setrvat v péči ZDVOP, které zůstane zachován nárok na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP až do dne přijetí dítěte do určeného ústavního zařízení v souladu s § 42g odst. 3 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb.

MPSV předpokládá, že o dalším osudu pěti malých dětí bude rozhodnuto v souladu s jejich nejlepším zájmem.

9. Výplata státního příspěvku ve ZDVOP

Dotaz:

Řešíme aktuální poměrně zásadní věc, týkající se výplaty státního příspěvku na péči ve ZDVOP. V minulosti jsme již jednou rozhodli, že v případě, že dítě bylo do ZDVOP umístěno nejprve na základě žádosti zákonného zástupce a poté bylo vydáno PO (avšak pomalé) není zde dle metodického vedení MPSV právní titul pro pobyt takového dítěte ve ZDVOP a ani pro výplatu příspěvku. V minulosti jsme takto rozhodli a Rozhodnutím MPSV bylo odvolání proti našemu rozhodnutí MPSV potvrzeno. Jedná se o rozhodnutí MPSV-2019/130286-231/1 ze dne 23.7.2019.

Nyní se nám situace opakuje, avšak se sourozeneckou skupinou (5 dětí). Dne 22. 7. 2020 byly nezletilé děti umístěny do ZDVOP na základě žádosti zákonného zástupce. Dne 9. 9.2020 podal městský úřad návrh na vydání tzv. „pomalého předběžného opatření“, dne 16. 9. 2020 soud návrhu vyhověl a OS vydal předběžné opatření podle ustanovení § 102 a § 74 a následujících ustanovení.

Dotaz zní, lze vyplatit SP pro ZDVOP do 22. 10. 2020, kdy bude končit 3měsíční zákonná lhůta žádosti zákonného zástupce nebo je platný právní titul předběžného opatření podle ustanovení § 102 a § 74 a následujících ustanovení, (který však nezakládá nárok na výplatu státního příspěvku), a to od doby, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci? Dotazujeme se, neboť se s ohledem na počet dětí a pobyt dětí bude jednat o statisícové částky, což zřejmě bude ZDVOP řešit. My jsme zastánci stejného postupu jako v minulosti i s ohledem na již jednou stejný postup taktéž potvrzený MPSV.

Jak se má v této situaci zachovat ZDVOP ohledně nezletilých dětí? Mají být děti propuštěny ihned, nebo platí nadále žádost zákonného zástupce.

Odpověď MPSV:

MPSV dlouhodobě **zdůrazňuje, že je nepřipustným obcházením zákona, usiluje-li se o to umístit dítě do zařízení prostřednictvím tzv. obecného předběžného opatření.** Jedná se skutečně o hrubé obcházení zákona, které v konečném důsledku velmi vážně poškozuje dotčené dítě, a proto ze strany orgánů, jejichž úkolem je být **garantem ochrany práv dítěte**, nemůže být tolerováno.

Argumentace nepřipustnosti využívání tzv. obecných předběžných opatření prokazuje, že **institut tzv. obecného předběžného opatření nemůže vyvolávat právní účinky v oblasti úpravy poměrů dítěte**, tím spíše ne, měly-li by jím být založeny nové právní vztahy v podobě umístění dítěte mimo péči jeho stávajícího pečovatele a označení nového pečovatele.

V případě, že bychom se přiklonili k závěru, že uvedené usnesení je svou povahou tzv. obecným předběžným opatřením, a to s oporou o jeho označení, když ve svém odůvodnění odkazuje na § 102 odst. 1 a § 76 odst. 1 písm. e) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“), **pak by nemohlo být vůbec dovozováno, že toto by mohlo vyvolávat právní účinky ve smyslu založení oprávnění i povinnosti ZDVOP zajišťovat osobní péči o nezletilé. Toto usnesení by tak nemohlo být vůbec považováno za soudní rozhodnutí o umístění dítěte do ZDVOP ve smyslu § 42 odst. 2 písm. a) ZSPOD a ani by nemohlo zakládat nárok zřizovatele na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP podle § 42g odst. 1 ZSPOD.** Shrnuto, v případě přiklonění se k závěru, že toto usnesení je tzv. obecným předběžným opatřením, by pokračovala situace, kdy by pobyt nezletilých nebyl kryt žádným právním titulem a zřizovateli ZDVOP tak za pobyt a péči poskytovanou nezletilým nevznikal žádný nárok na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP.

S ohledem na skutečnost, že usnesení bylo nařízeno k návrhu OSPOD, **Ize však nicméně argumentovat, že se jednalo o tzv. rychlé předběžné opatření – předběžnou úpravu poměrů dítěte - podle § 924 občanského zákoníku a § 452 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „ZŘS“), bez ohledu na jejich označení.** Tento závěr nachází svou oporu v dostupné judikatuře, konkrétně v usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 3. 2016, sp. zn. 15 Co 140/2016, v němž Krajský soud v Českých Budějovicích dovodil, že *„jak už bylo uvedeno, rozhodoval soud prvního stupně o nařízení předběžného opatření na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí, odůvodněný obavou o další zdravý vývoj dětí vzhledem k nevhodnému chování matky k nezl. Tomášovi. Tento orgán v návrhu odkázal na § 76 o. s. ř. a soud prvního stupně jeho právní posouzení převzal. Pominul však, že důvody, pro které byl návrh na nařízení předběžného opatření podán (a pro které mu posléze bylo vyhověno), odpovídají typu předběžného opatření, jež bylo před 1. 1. 2014 upraveno v § 76a o. s. ř. a jehož právní úprava je v současné době obsažena v § 452 a násl. z. ř. s. Důvodem pro nařízení předběžného opatření v podobě umístění dětí na přechodnou dobu do vhodného, v usnesení blíže označeného prostředí, je totiž jednoznačně to, že se děti ocitly ve stavu nedostatku řádné péče a že (vzhledem ke skutečnostem, jež byly v souvislosti s návrhem osvědčeny) by mohl být ohrožen jejich normální vývoj či jiný jejich důležitý zájem. Tomu ostatně odpovídá i postup soudu prvního stupně, který jmenoval opatrovníkem jiný orgán sociálně-právní ochrany dětí, než který podal návrh (§ 455 odst. 2 z. ř. s.), a rozhodl ve lhůtě uvedené v § 456 z. ř. s.*

Proto odvolací soud nahlíží na napadené usnesení jako na rozhodnutí vydané podle § 452 a násl. z. ř. s. se všemi specifiky, která ze zmíněných ustanovení vyplývají.“

V případě nezletilých je přitom třeba vyjít z toho, jak bylo naznačeno již výše, že **předmětné usnesení o nařízení předběžného opatření bylo vydáno k návrhu OSPOD, přičemž OSPOD je oprávněn podat pouze návrh na předběžnou úpravu poměrů dítěte (tzv. rychlé předběžné opatření) podle § 924 občanského zákoníku a § 452 a násl. ZZŘS, a to v souladu s § 16 odst. 1 ZSPOD.** Jakýkoli návrh, činěný OSPOD, jakkoli je označen, je návrhem na předběžnou úpravu poměrů dítěte podle § 924 občanského zákoníku a § 452 a násl. ZZŘS a takovým je i rozhodnutí soudu o tomto návrhu, jakkoli je označeno.

Předmětné usnesení tak lze považovat za předběžnou úpravu poměrů dítěte, tzv. rychlé předběžné opatření, které v souladu s § 457 ZZŘS bylo vykonatelné okamžitě a závazné pro každého, tedy i pro ZDVOP, a jehož doba platnosti činila v souladu s § 459 odst. 1 ZZŘS měsíc od okamžiku jeho vykonatelnosti, tedy měsíc od okamžiku jeho vydání. Prodloužení platnosti tohoto předběžného opatření pak v souladu s § 460 odst. 1 ZZŘS vyžadovalo nové soudní rozhodnutí – usnesení o prodloužení předběžného opatření. **Nebylo-li toto vydáno, předmětné předběžné opatření po měsíci od okamžiku jeho vydání pozbylo platnosti.** Z hlediska nároku na státní příspěvek **pak bylo na místě postupovat podle § 42g odst. 4 písm. a) ZSPOD**, tj. nárok zřizovatele zůstal zachován i po tomto okamžiku, avšak pouze do okamžiku faktického odchodu nezletilých z ZDVOP, byť v rámci tzv. „propustky“.

K Vašemu dotazu lze tedy uzavřít, že mělo-li by být předmětné usnesení považováno za tzv. obecné předběžné opatření, nebylo by možné ho nikdy považovat za rozhodnutí o umístění dítěte do ZDVOP a jako takové by ani nemohlo zakládat nárok zřizovatele ZDVOP na státní příspěvek ve smyslu § 42g odst. 1 ZSPOD. **Bylo-li by toto předmětné usnesení posouzeno, bez ohledu na své označení, jako usnesení nařizující předběžnou úpravu poměrů dítěte podle § 924 OZ a 452 odst. 1 z.ř.s., pak by toto představovalo rozhodnutí o umístění dítěte do ZDVOP na dobu 1 měsíce od okamžiku své vykonatelnosti, která splývá s okamžikem jeho vydání. Po uplynutí této doby, nedošlo-li by k prodloužení doby trvání předběžné úpravy poměrů dítěte ve smyslu § 460 odst. 1 z.ř.s., by z hlediska nároku zřizovatele na státní příspěvek bylo nezbytné postupovat podle ustanovení § 42g odst. 4 písm. a) ZSPOD, tj. nárok by zůstal zachován až do okamžiku faktického odchodu (i v rámci propustky) nezletilých z ZDVOP.**

Pokračování dotazu:

OSPOD sice může teda dát jen rychlé, nicméně i když podá návrh jako tzv. pomalé PO, lze to vnímat že podal rychlé, neboť k pomalému vlastně není oprávněn. Pokud soud tedy vydá Usnesení o PO na návrh OSPOD, máme jej vnímat vždy jako rychlé PO, bez toho, co je v něm uvedeno a bez toho co bylo v návrhu a příspěvek máme vyplatit. Měsíc toto platí a pokud nedojde k prodloužení, platíme stejně, než děti odejdou fakticky ze ZDVOP. Nerozumím totiž tomu, jak bychom měli posoudit, zda se jedná o rychlé či pomalé, neboť ZDVOP k žádosti přikládá jen dané Usnesení.

Prosím tedy ještě o doplnění.

Pokračování odpovědi MPSV:

k Vašemu dotazu upřesňujeme, že KÚ při posuzování nároku na výplatu státního příspěvku vystupuje v roli správního orgánu, který je povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu), a který je současně odpovědný za provedení dokazování (podklady pro vydání rozhodnutí opatřuje správní orgán; § 50 odst. 2 věta první správního řádu). Pakliže věc nelze posoudit na základě přiloženého usnesení soudu, protože je v něm kusé nebo absentující odůvodnění, vyžádá si správní orgán rozhodující o příspěvku, potřebné podklady, tedy zpravidla vyzve dotčený obecní úřad obce s rozšířenou působností o zaslání jeho návrhu a o stanovisko ve věci.

10. Zánik státního příspěvku ve ZDVOP

Dotaz:

Nezletilá byla umístěna ve ZDVOP na základě předběžného opatření od 5.4.2020, toto bylo postupně prodlžováno, naposledy do 5.8.2020. Matka si dne 17.7.2020 podala návrh na zrušení předběžného opatření, soud jejímu návrhu dne 23.7.2020 vyhověl, vydal nové usnesení a předběžné opatření zrušil. Předběžné opatření zaslal 24.7.2020 do ZDVOP (podotýkám v pátek). V pondělí 27.7. kontaktovala příslušný OSPOD matka s tím, že jí ZDVOP sdělil, že bylo zrušeno předběžné opatření, ale ona sama (matka) zatím nic neobdržela. Matka si následující den, co se dověděla, že bylo vydáno předběžné opatření, nezletilou ve ZDVOP vyzvedla a nezletilá byla dne 28.7.2020 propuštěna do péče matky.

Náleží ZDVOP státní příspěvek za dobu od 24.7. 2020 do doby propuštění do 28.7. 2020, když není pro umístění žádný právní titul?

Odpověď MPSV:

V souladu s ust. §42g odst. 4 písm. a) ZSPOD **zaniká nárok na státní příspěvek dnem, kdy dítě opustilo zařízení**, v konkrétním případě tedy 28.7.2020.

11. Změna ve správních obvodech OÚ ORP a vliv na OSPOD

Dotaz:

V souvislosti se změnou zákona o územně správním členění státu 51/2020 účinném od 1.1.2021 resp. Vyhláškou MV č. 345/2020 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným OÚ, dochází v rámci kraje k přesunu obcí mezi obcemi s rozšířenou působností.

V souvislosti s touto změnou dojde i ke změně v působnosti výkonu SPOD. V této souvislosti mám dotaz, zda MPSV plánuje vydat pokyn k problematice přesunu aktivní spisové dokumentace vedené orgány SPOD, případně k personální situaci a případné delimitaci pracovníků OSPOD. Pokud nikoli, zda tedy máme jako kraj zpracovat a vydat vlastní pokyn či instrukci.

Odpověď MPSV:

V návaznosti na Váš dotaz po konzultaci s právníky sdělujeme, že podle našeho názoru není nutné zpracovávat k přenosu spisové dokumentace zvláštní stanovisko nebo instrukci, neboť je postup upraven zákonem o archivnictví, viz níže.

§ 68a archivního zákona:

Spisová rozlučka

(1) Při zrušení určeného původce se provádí spisová rozlučka. Před jejím zahájením zpracuje rušený určený původce plán provádění spisové rozlučky včetně časového rozvrhu, který zašle příslušnému archivu.

(2) Spisovou rozlučku připravuje a provádí před datem svého zrušení rušený určený původce, dokončuje ji právní nástupce rušeného určeného původce, a není-li ho, zakladatel, zřizovatel nebo likvidátor.

(3) Vyřízené dokumenty a uzavřené spisy, jimž uplynula skartační lhůta, zařadí rušený určený původce do skartačního řízení.

(4) Vyřízené dokumenty a uzavřené spisy, jimž neuplynula skartační lhůta, se uloží do spisovny nebo správního archivu určeného původce, který je právním nástupcem zrušeného určeného původce, zřizovatele, zakladatele nebo původce, na něhož přechází působnost zaniklého určeného původce. Je-li právních nástupců více a nedojde-li mezi nimi k dohodě, rozhodne o převzetí spisovny nebo správního archivu příslušný správní úřad na úseku archivnictví a výkonu spisové služby dohlížející na provádění skartačního řízení. Předávané spisy a dokumenty se zapíše do předávacího seznamu.

(5) Nevyřízené dokumenty a neuzavřené spisy předá rušený určený původce tomu, na koho přešla působnost k jejich vyřízení. Rušený určený původce zapíše předávané dokumenty a spisy do předávacího seznamu. Ten, na koho přešla působnost k vyřízení takto zapsaných dokumentů a spisů, je převezme a zaeviduje podle § 64.

(6) Určení původci stanoví postup při provádění spisové rozlučky ve svých spisových řádech.

(7) Ustanovení odstavců 1 až 6 se pro zrušení organizačních součástí určených původců, při změně působnosti určených původců nebo jejich organizačních součástí a při změně vlastníka nebo držitele dokumentu použijí přiměřeně.

(8) Pokud zvláštní právní předpis stanoví, že se při zrušení organizační součásti určeného původce, při změně působnosti určeného původce nebo jeho organizační součásti anebo při změně vlastníka nebo držitele dokumentu dokumenty předají jiné osobě, než která je uvedena v odstavci 2, určený původce uvede tuto skutečnost v plánu provádění spisové rozlučky, a to včetně jednoznačné identifikace této osoby.

§ 22 prováděcí vyhlášky k archivnímu zákonu č. 259/2012 Sb.:

Spisová rozlučka

(1) Předávací seznam v případě předávaných vyřízených dokumentů a uzavřených spisů obsahuje pořadové číslo, spisový znak, druh dokumentů, popřípadě spisu, dobu jejich vzniku a množství (například slova „2 svazky“), jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby odpovědné za provedení spisové rozlučky a její podpis. Předávací seznam v případě předávaných nevyřízených dokumentů a neuzavřených spisů obsahuje dobu jejich vzniku, rozsah (počet listů a příloh), jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby odpovědné za provedení spisové rozlučky a její podpis.

(2) Ten, na koho přešla působnost k vyřízení předávaných nevyřízených dokumentů a neuzavřených spisů, zaeviduje tyto dokumenty a spisy do své evidenční pomůcky jako doručené.

(3) Pokud ti, kteří mezi sebou provádějí spisovou rozluhu, vykonávají spisovou službu v elektronické podobě v elektronickém systému spisové služby, provedou spisovou rozluhu a předání dokumentů v digitální podobě prostředky elektronického systému spisové služby.